

Üstadımız'a İstanbul'da sorulan soru ve cevaplara ulaşabilir miyiz?

"İstanbul'a gelir gelmez ulemayı münazaraya davet etti. Bunun üzerine İstanbul'daki meşhur âlimler grup grup ziyarete gelip sualler soruyorlar ve o hepsinin de cevaplarını sahih olarak veriyordu. Bundan maksadı, Şarkî Anadolu'daki ilim ve irfan faaliyetine nazar-ı dikkati celb etmektir. Yoksa Molla Said, kat'iyen hodfuruşluğu sevmezdi. Her türlü gösteriş ve âlâyişten müberra olarak hareket ederdi. İlim, cesaret, hafıza ve zekâ itibarıyla pek harika idi. Aynı derecede, belki daha ziyade olarak, halis ve muhlis idi. Tasannu ve tekellüften kat'iyen hoşlanmazdı. İstanbul'daki ikametgâhının kapısında şöyle bir levha asılı idi: **'Burada her müşkül halledilir, her suale cevap verilir; fakat sorulmaz.'**"

"İstanbul'da grup grup gelen ulemanın suallerini cevaplandırıyor. Genç yaşında böyle bilâ istisna bütün suallere cevap vermesi ve gayet mukni ve belîğ ifade ve harika hal ve tavırlarıyla, ehl-i ilmi hayranlıkla takdire sevk ediyordu. Ve **'Bediüzzaman'** ünvanına bihakkın lââyık görüyorlar ve bu fevkalâde zatı, bir **'nâdire-i hilkat'** olarak tavsif ediyorlardı."⁽¹⁾

Üstad'a nelerin sorulduğuna dair detaylı bir kaynak bulamadık.

Lakin Şeyh Bahid Efendinin sorusu, Tarihçe-i Hayat'ta şu şekilde geçmektedir:

"Avrupa ve Osmanlılar hakkında ne diyorsunuz, fikriniz nedir?"

"Üstad da cevaben: 'Avrupa, bir İslam devletine hamiledir, günün birinde onu doğuracak; Osmanlılar da Avrupa ile hamiledir, o da onu doğuracak.' Bu cevaba karşı Şeyh Bahîd Hazretleri, 'Bu gençle münazara edilmez; ben de aynı kanaatteyim. Fakat, bu kadar vecîz ve belîğane bir tarzda ifade etmek, ancak Bediüzzaman'a hastır.'^(*) demiştir."

(*) Nitekim Bediüzzaman'ın dediği gibi, ihbaratın iki kutbu da tahakkuk etmiş; bir iki sene sonra Meşrutiyet devrinde şeâir-i İslâmiyeye muhalif çok âdât-ı ecnebiyeyi ahzetmek ve gittikçe Türkiye'de yerleştirmek; ve şimdi Avrupa'da Kur'ân'a ve İslâmiyete karşı gösterilen hüsn-ü alâka ve bilhassa

bahtiyar Alman milletinde fevc fevc İslâmiyeti kabul etmek gibi hâdiseler, o ihbarı tamamıyla tasdik etmişlerdir.(2)

Dipnotlar:

(1) bk. [Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı.](#)

(2) bk. [age.](#)